

ARA I DEMÀ AL PAÍS VALENCIÀ: UN COMPROMÍS PEL CANVI ?

Ramon Lapiedra

L'actual situació política i social al País Valencià presenta una sèrie de trets clarament negatius que en els darrers anys han estat objecte de nombrosos comentaris. Per començar, el nostre deute públic per càpita és dels primers a tot l'estat de les autonomies, sense que s'albire una tendència clara a la correcció, el que representa una clara hipoteca del nostre futur econòmic. Per una altra banda, la majoria dels sectors tradicionals de la nostra indústria travessen una crisi greu que s'ha traduït en el declivi de la nostra activitat exportadora i el tancament de nombroses empreses del sector, o en la contracció de llur activitat. Aquesta crisi és particularment preocupant perquè la nostra taxa d'inversió en I+D i en innovació continua sota mínims, i mentre això no es corregisca costa molt d'imaginar que es puga dissenyar una política industrial valenciana capaç de redreçar l'activitat de la nostra indústria, i de recuperar la competitivitat perduda.

Al costat de tot açò, un urbanisme desfermat i depredador agredeix greument el territori, al marge de qualsevol preocupació de sostenibilitat. Alhora, la sanitat i l'educació públiques presenten uns dèficits clamorosos, que s'estenen al conjunt dels serveis públics, com en el cas, per exemple, de l'absència generalitzada de guarderies infantils i de residències geriàtriques degudament subvencionades, o de les mancances en el suport necessari a les famílies amb membres afectats per alguna minusvàlua o malaltia mental. Aquesta desatenció pública repercuteix fortament en la població femenina, que sovint ha d'acudir amb el sol esforç personal a fer-se càrrec d'uns problemes aclaparadors, a costa de la seua pròpia salut i benestar, i de la seua marginació de qualsevol vida laboral. Mentrestant la Generalitat s'empantana sense esmena en una política de construccions faraòniques, de negocis deficitaris, i en general en una política de despesa pública aliena a la més elemental contenció i transparència.

A tot això podeu afegir un Canal 9 addicte contumaç a la més pura manipulació informativa, que viola de manera sistemàtica i flagrant els principis del seu estatut fundacional, mentre el valencià continua malparat i amenaçat sense cap mena d'assistència pública: això sí, per falta de declaracions institucionals, tan buides com emfàtiques, no serà.

Enfront de tots aquests problemes quin tipus de govern tenim a la Generalitat? Un Consell, l'acció de govern del qual està centrada en el càlcul electoral més estret. En compte de mesures concretes per a resoldre els problemes que acabe d'exposar, tenim meres declaracions demagògiques pensades pel seu únic efecte mediàtic, tenim el foment institucional del populisme més barroer, i la renúncia baixament interessada a informar de la vertadera natura dels reptes que el segle acabat d'estrenar ens planteja als valencians i de com tractar eixos reptes democràticament i racional.

Si algú diu que exagere, que pense en el tractament polític que el tema de l'aigua està rebent per part de la Generalitat, la qual, en el cas particular del transvasament Xúquer-Vinalopó, propicia de manera miserable l'enfrontament de les diverses contrades del País entre si, buscant el rèdit d'un guany electoral que els pot rebotar com l'enlairat codol del simple que li acabava caient als peus. Mentrestant, són les organitzacions agràries, de regants, o empresarials, més responsables, les que, al marge de la Generalitat, van iniciar els primers esforços per a introduir un mínim de racionalitat en el conflicte, i proposar fòrums creïbles de solució negociada.

Molts problemes col·lectius greus gestionats de manera irresponsable per qui té l'obligació d'ocupar-se'n, la Generalitat en tot primer lloc, no és un escenari molt reconfortant. Tanmateix, trobe que això no és el pitjor d'allò que políticament s'esdevé hui al País Valencià. El pitjor és que aquesta pràctica política fraudulenta i desatenta, que porta en acció tot un decenni, no es veu desautoritzada electoralment, ni arran de les passades cites electorals, ni de manera clara en les enquestes d'intenció de vot. Això demana segurament un esforç expositiu per banda dels partits polítics en l'oposició, però tem que aquesta falta de reacció ciutadana es base també en una falta de tradició democràtica a casa nostra: en el raquitisme d'una opinió pública cívica que exigeix sense renúncia transparència i honestat polítiques. Un raquitisme que s'ha de superar si de debò volem una bona salut democràtica al nostre País. Eixa superació és una operació social i política de volada que involucra períodes de temps dilatats comparats amb les urgències de la política de cada dia. Eixa operació quedaria immediatament postergada si els qui practiquen aquell tipus de política oportunista no pateixen tan aviat com puga ser el demorat correctiu de les urnes. En particular, sense aquest correctiu no serà possible que un partit com el PP passe de les declaracions de principi en matèria d'ètica pública, utilitzades com a mera cortina de fum, a exigir dimissions als càrrecs públics propis més èticament qüestionables: pense en un cas patent com és el de l'actual President de la Diputació de Castelló.

Per tot això, trobe que al País Valencià cal una regeneració política i cívica que ature el perillós llisament actual cap al "tot val" en l'arena pública, i eixa regeneració passa en tot primer lloc perquè el PP valencià passe a l'oposició en les eleccions autonòmiques del 2007: en la Generalitat, i en molts municipis. Sense aquest correctiu mínim, el deshonest "tot hi val" s'enquistarà amb els seus efectes perniciosos de desarticulació social i d'enviliment democràtic.

Com arribar, però, a aqueix tomb electoral el 2007, en la perspectiva d'encetar un govern de progrés que en tot primer lloc vetle per què es respecten de debò les regles del joc democràtic? És evident que assolir aqueix objectiu dependrà en gran mesura de la capacitat dels partits progressistes per fer ara una oposició creïble, i per proposar demà uns programes de govern que responguen a les preocupacions de la gent.

Però, ara i ací, atesos els números que tenim a la mà, i que cada cita electoral retornen amb una insistència singular, sembla que l'objectiu demana que el Bloc i EU accedisquen en l'ocasió a les Corts Valencianes. Si únicament el PP i el PSPV hi accediren el 2007, no sembla a data d'avui que fóra el segon qui aconseguira la majoria absoluta.

Això deixant a banda els perills que comporta una majoria parlamentària absoluta siga quina siga, i deixant a banda en el nostre cas els centenars de milers de valencians que en eixe supòsit es quedarien sense veu a les Corts, en una laminació ben onerosa per a donar compte de la diversitat de veus i de problemes de la nostra societat.

El més que probable manteniment de la clàusula del 5% en el futur Estatut reformat farà molt difícil aquell accés per part del Bloc, si no hi ha novetats a l'horitzó que qui açò subscriu no es capaç d'albirar pel moment. Quant a EU, és veritat que fins ara no ha tingut cap dificultat per entrar en les Corts Valencianes, però la situació podria esdevenir-hi més justa que mai en aqueix 2007, i és per això que paga la pena arbitrar algun tipus de solució que garantisca eixa entrada atés tot el que ens juguem en l'ocasió. Al meu parer, eixa solució és la constitució de la corresponent plataforma electoral conjunta EU-Bloc a les Corts Valencianes, la qual hi permetria garantir alhora la presència d'ambdues formacions, i encara d'altres formacions verdes i valencianistes que pogueren sumar-se a l'hipotètic acord: al llistó reproable del 5%, la resposta estratègica de garantir la presència a les Corts d'unes veus que altrament podrien quedar-ne al marge contra els dictats d'una bona lògica democràtica. Una operació política en la línia de propiciar aquella regeneració cívica tan necessària com difícil i llarg d'aconseguir.

Precisem l'objectiu d'eixa plataforma: l'objectiu de treure el PP i la seua política retrògrada del govern valencià per a donar pas a un govern progressista conjunt del PSPV, EU, Bloc,...Un govern per a aplicar el programa màxim d'EU o del Bloc? No, òbviament: un govern per a pactar prèviament i aplicar després un programa conjunt que recollisca les aspiracions comunes de totes les formacions polítiques progressistes implicades, perquè de segur que en aquest supòsit la immensa majoria dels electors propis sabrien distingir agraïts les propostes permanents del programa màxim de cadascú d'allò consensuat per mor de governar, i de governar en un sentit progressista i conservacionista. Un govern que faria front amb honestedat i amb transparència –així hauria de ser inevitablement- al seguit de problemes polítics que ara tenim els valencians, i que he enumerat només començar aquest article, però també un govern que es proposara retornar a la política un mínim de dignitat i d'honestedat contra el descrèdit de la política com a *modus vivendi* personal, absolutament mercantilitzat, sense cap referència efectiva a l'ètica i la responsabilitat, on l'únic que compta és la mercadotècnia de l'eslogan mentider a la cacera del vot incaute. Per començar, un govern que creara un Consell de l'Audiovisual des del qual, i des de les Corts, garantir el funcionament d'una RTVV plural, i autònoma del poder polític de torn, que informara amb veracitat, i amb una programació d'acord amb les prescripcions dels seus principis fundacionals.

Però, arribats ací, algú podrà preguntar amb no poca raó si no seran massa grans les diferències programàtiques d'EU i del Bloc com per fer possible aquell pacte electoral amb un mínim d'efectivitat. El meu parer és que eixes diferències no seran massa grans si es gestionen, no des de la perspectiva abstracta del programa màxim de cadascú, sinó des de la necessitat concreta de propiciar al País Valencià aquella regeneració cívica de què parlàvem adés, i d'aturar una destrucció del territori que l'urbanisme salvatge del govern del PP, i de molts ajuntaments de signe polític divers, fa que cada dia assoleisca una irreversibilitat més anguniosa. Per una altra banda, pensar que arran d'una cita electoral, la que siga, l'estratègia i la tàctica a seguir per un partit han de ser independents de les circumstàncies presents, com són ara, en el cas que ens ocupa, que determinats partits pogueren restar fora de l'arc parlamentari, em sembla particularment desafortunat i perillós, i en el cas dels dirigents una dimissió de les difícils responsabilitats que les contradiccions de la pròpia realitat obliguen sovint a assumir, dolorosament fins i tot.

Una cosa més: encara suposant que qui açò escriu tinguera raó en la conveniència d'articular aquella plataforma electoral (i que se'm perdone el recurs retòric del to apodíctic emprat fins ací, un to que no pretén ignorar les incerteses sempre presents en una qüestió com la que ens ocupa, mereixedora de segur de més d'una resposta i correcció), no seria massa prematur tractar-ho en aquest moment, quan encara falta un any i mig per a la cita electoral de què parlem? Si la pretensió fóra de propiciar de seguida l'assoliment formal del pacte polític corresponent, trobe, efectivament, que seria d'allò més prematur. Però, si es vol que aquella plataforma hipotètica pugua arribar a rams de beneir, pot ser que ja des d'ara, i ateses les dificultats innegables de la tasca, els mateixos militants dels partits implicats hagueren de començar a considerar la qüestió, de manera orgànica, amb totes les oportunitats i problemes que suscita. En qualsevol cas, no crec que una plataforma electoral com la que ací he defensat pugua assolir totes les seues potencialitats si, arribat el moment, es vol fer-la publica amb precipitació, sense, diguem-ne, una presentació en societat meditada i ben dissenyada. Sembla, més aviat, que eixa bona presentació hauria de venir precedida de mostres convincents d'activitats comunes i de coincidències en l'agenda política entre els partits implicats, que convenceren l'electorat potencial de la serietat política de la nova proposta. Però, tot això demana per a ser realitzat correctament prou més de temps que les quatre setmanes mal contades que tot just precedeixen una campanya electoral.

Finalment, pot ser també que el món cívic interessat en la qüestió hi vulga debatre des d'ara, amb la vocació no ja de substituir els partits polítics implicats, que han de ser els protagonistes exclusius de la decisió final sobre l'assumpte, sinó d'aportar elements a un debat potser necessari i, si fóra el cas, fer saber a aquells partits tot l'interès que la proposta pugua merèixer a aqueix món. Tal volta l'articulació d'una plataforma ciutadana, d'un, diguem-ne, "**Compromís pel Canvi**", podria ser un bon fòrum de discussió i d'acció supletòries per a avançar en la clarificació teòrica i pràctica de la qüestió de la hipotètica plataforma electoral que ací ens ocupa.